

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie „wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję nr 2001/470/WE ustanawiającą europejską sieć sądową w sprawach cywilnych i handlowych”

COM(2008) 380 wersja ostateczna — 2008/0122 (COD)

(2009/C 175/15)

Dnia 12 listopada 2008 r. Rada, działając na podstawie art. 61 lit. c) i art. 67 ust. 5 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję nr 2001/470/WE ustanawiającą europejską sieć sądową w sprawach cywilnych i handlowych.

COM(2008) 380 wersja ostateczna — 2008/0122 (COD).

Dnia 8 lipca 2008 r. Prezydium Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego powierzyło Sekcji Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji przygotowanie opinii w tej sprawie.

Mając na względzie pilny charakter prac, na 449. sesji plenarnej w dniach 3–4 grudnia 2008 r. (posiedzenie z dnia 3 grudnia 2008 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wyznaczył Marię Candelas SÁNCHEZ MIGUEL na sprawozdawcę generalnego oraz stosunkiem głosów 124 do 2–1 osoba wstrzymała się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wnioski

1.1 EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący zmiany decyzji nr 2001/470/WE ustanawiającej europejską sieć sądową w sprawach cywilnych i handlowych, nie tylko ze względu na to, że spełnia ustanowiony w samej decyzji wymóg przeglądu, ale również na to, że przygotowano go na podstawie zebranych w tym okresie informacji na temat funkcjonowania sieci, oraz że podjęto w nim starania osiągnięcia jak najlepszych wyników w zakresie informowania obywateli Europy.

1.2 Należy podkreślić coraz lepszą koordynację między organami składającymi się na europejską sieć sądową i punktami kontaktowymi, które pełnią kluczową rolę w jej budowie i funkcjonowaniu, a także znaczenie uproszczenia procesu informowania z wykorzystaniem odpowiednich technologii. Wszystko to będzie służyć ułatwieniu dostępu do informacji przedstawicielom zawodów prawniczych i obywatelom zainteresowanym możliwościami rozwiązywania sporów o zasięgu transgranicznym w sprawach cywilnych i handlowych.

1.3 Uczestnictwo, nie tylko organów sądowych, ale także prawników, pozwoli poznać odpowiednie instrumenty prawne służące do ochrony praw i obowiązków obywateli europejskich podczas ich różnorodnych działań, zawodowych czy prywatnych. W ten sposób będzie można osiągnąć cel skuteczniejszej harmonizacji obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w UE. EKES jest zwolennikiem jak największego otwarcia sieci i udostępnienia jej wszystkim zainteresowanym, co powinno zwiększyć przejrzystość i wzmocnić proces integracji europejskiej.

2. Wprowadzenie

2.1 Po szczycie Rady Europejskiej w Tampere w dniach 15–16 października 1999 r., Komisja Europejska rozpoczęła proces mający na celu stworzenie i harmonizację instrumentów prawnych umożliwiających rozwinięcie obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz gwarantujących swobodny przepływ osób wewnątrz Unii Europejskiej. Wśród tych instrumentów warto wyróżnić rozporządzenie w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych ⁽¹⁾, w którym przewidziano, między innymi, uproszczenie procedury *exequatur*, dostosowanie środków zabezpieczających w celu wykonywania orzeczeń, a także uznanie tytułu zabezpieczenia o zasięgu europejskim.

2.2 W podobnym duchu, Komisja przedstawiła decyzję 2001/470/WE ⁽²⁾ ustanawiającą Europejską Sieć Sądową w sprawach cywilnych i handlowych, której głównym celem było stworzenie europejskiego instrumentu współpracy sądowej, który służyłby informowaniu przedstawicieli zawodów prawniczych, instytucji, administracji oraz ogólnie obywateli o prawie stosowanym w różnych państwach UE, a także o procedurach mających zastosowanie do rozwiązywania sporów transgranicznych pojawiających się w ramach stosunków prawnych.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001, z 22 grudnia 2000 r. — Dz.U. L 12 z 16.1.2001

Opinia EKES-u — Dz.U. C 117 z 26.4.2000, s. 6.

⁽²⁾ Opinia EKES-u — Dz.U. C 139 z 11.5.2001, s. 6.

2.3 Sieć ta miała też ułatwiać dostęp obywateli do wymiaru sprawiedliwości, zwłaszcza, jak już podkreślono, w przypadku sporów o charakterze transgranicznym, w których nie zawsze istnieje równowaga, czy to pod względem treści, czy procedury; z tego też względu szczególną uwagę poświęcono łatwo dostępnym punktom kontaktowym dla wszystkich zainteresowanych, czy to przedstawicieli zawodów prawniczych czy obywateli. Komisja poinformowała o sytuacji na początku 2008 r., kiedy to sieć liczyła 102 punkty kontaktowe, 140 organów centralnych, 12 sędziów łącznikowych i 181 innych organów sądowych zajmujących się współpracą sądową.

2.4 Należy też zauważyć, że w dyrektywie 2008/52/WE⁽³⁾ w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych w ramach postępowania sądowego, wspomniano już o sieci jako o niezbędnym instrumencie służącym prowadzeniu mediacji w transgranicznych konfliktach prawnych.

3. Uwagi ogólne

3.1 Jak postanowiono w art. 19 decyzji 2001/470/WE, Komisja ma co pięć lat przedstawiać sprawozdanie na temat działalności sieci w tym okresie, w oparciu o informacje uzyskane w punktach kontaktowych państw członkowskich. Na podstawie tych informacji będzie można proponować zmiany. Jest to właśnie przedmiotem zmienianej decyzji, tak aby osiągnąć wyznaczone cele, na podstawie prawnej art. 61 lit. c) traktatu i przy poszanowaniu zasad pomocniczości i proporcjonalności.

3.2 Dzięki sieci udało się, jak dotąd, wzmocnić współpracę i przekazywanie informacji między sędziami i przedstawicielami zawodów prawniczych w UE. EKES jest zdania, że punkty kontaktowe powinny służyć do stworzenia faktycznych biur informacyjnych na temat przepisów i procedur krajowych stosowanych w sporach transgranicznych. Pożądane byłoby też udostępnienie obywatelom informacji posiadanych przez sieć.

3.3 Ogólnie rzecz biorąc, proponowana reforma polega głównie na udoskonaleniu mechanizmu, jakim jest sieć, co ma umożliwić poprawę w zakresie zakładanych celów, szczególnie w zakresie wyposażenia jej w zasoby materialne i personalne.

3.4 EKES pozytywnie ocenia proponowane zmiany, nie tylko ze względu na środki poprawiające funkcjonowanie sieci, ale także ze względu na sprecyzowanie terminologii, co pozwoli na korzystanie z niej z większą dokładnością prawną.

3.4.1 Przykładowo, zmiana wprowadzona w art. 2 decyzji polega na ograniczeniu przedmiotu działalności sieci do „współpracy sądowej w sprawach cywilnych i handlowych” wobec stosowanego wcześniej ogólnego terminu „współpracy w sprawach cywilnych i handlowych”.

3.4.2 Rozwiązano także kwestię koordynacji pomiędzy różnymi punktami kontaktowymi, w wypadku gdy w danym państwie członkowskim istnieje ich więcej niż jeden, poprzez wymóg wskazania wśród nich głównego punktu kontaktowego.

3.4.3 Główny punkt kontaktowy powinien być wspierany przez sędziego, który nie tylko będzie włączony do sieci, ale będzie działał jako łącznik z lokalnymi władzami sądowymi.

3.5 Zgodnie z głównym celem niniejszej reformy, w artykule 5 wprowadza się zmianę polegającą na poszerzeniu współpracy w zakresie wymiany informacji w sieci i między organami sądowymi, aby ułatwić stosowanie przepisów prawnych w każdym konkretnym przypadku, nawet jeśli są to przepisy innego państwa członkowskiego czy nawet międzynarodowe instrumenty prawne. EKES uważa, że dodatkowym walorem tej sieci byłoby jej wykorzystanie do informowania obywateli o prowadzonej współpracy sądowej oraz o różnych systemach sądowniczych. Celem takiego poszerzenia byłoby zaznajomienie obywateli z prawami uzyskanymi przez nich w stosunkach cywilnych i handlowych w UE oraz gwarantowanie tych praw.

3.6 Należy zwrócić uwagę na zmianę wprowadzoną do procedury informowania, tj. nowe brzmienie art. 8, mówiącego o rejestrze danych, który ma prowadzić Komisja. EKES ma tu tylko jedną uwagę: powinien on być wyposażony w odpowiednie środki techniczne i finansowe umożliwiające skuteczne działanie w jak najszybszym terminie.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 EKES wyraża aprobatę dla treści proponowanej reformy oraz dla metody zastosowanej do jej przeprowadzenia. Ponadto omawianą sieć można uznać za osiągnięcie w dziedzinie współpracy między organami sądowymi i prawnikami w państwach członkowskich.

4.2 Pomimo uznania pozytywnego charakteru sieci, należy podkreślić, że stanowisko Danii jako obserwatora sieci, powoduje, że część wspólnego obszaru europejskiego jest pozbawiona koordynacji sądowej, mimo że państwo to stosuje to samo prawo w dziedzinie wspólnotowej. Jednakże, w nowym art. 11a przewidziano uczestnictwo obserwatorów w sieci, a także krajów przystępujących do UE i krajów trzecich będących stronami nowej Konwencji z Lugano⁽⁴⁾, które również mogą uczestniczyć w charakterze obserwatorów w niektórych spotkaniach sieci.

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2008/52/WE z 21 maja 2008 r.; Dz.U. L 136 z 24.5.2008
Opinia EKES-u — Dz.U. C 286 z 17.11.2005, s. 1.

⁽⁴⁾ Konwencja podpisana 30 października 2007 r.

4.3 Zdaniem Komitetu, zagadnieniem, które powinno być potraktowane z większą elastycznością, jest krótki termin rozpatrywania wniosków dotyczących współpracy sądowej; uznając nawet obecną skuteczność, trzeba wziąć pod uwagę, że wraz z poprawą informacji i wzrostem liczby państw korzystających z sieci, dotrzymanie tego terminu stałoby się niewykonalne. Należy uwzględnić zróżnicowanie sytuacji, zarówno pod względem

organizacyjnym, jak i środków technicznych w różnych państwach członkowskich, a nawet na szczeblu regionalnym. Trzeba będzie poczekać, aby zobaczyć efekty tej reformy, zwłaszcza w zakresie środków technicznych oddanych do dyspozycji punktów kontaktowych i Sieci, przede wszystkim w zakresie funkcjonowania rejestru.

Bruksela, 3 grudnia 2008 r.

Przewodniczący Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Mario SEPI

Sekretarz generalny Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Martin WESTLAKE